

Projecte de recerca doctoral

Reducció del risc d'incendis forestals de comunitats rurals mediterrànies a través de processos socials adaptatius

El doctorat que estic realitzant se centra en les comunitats rurals de la zona mediterrània i en com s'adapten a l'augment dels incendis forestals, ara i en el futur. La recerca té caràcter transdisciplinari, la qual cosa significa que formula un plantejament híbrid combinant eines de les ciències ambientals i socials, alhora que té en compte l'opinió de múltiples actors més enllà de l'àmbit acadèmic per a modelar i assolir els objectius i resultats del projecte.

Context

Els paisatges mediterranis han estat modelats per incendis forestals d'origen natural o antròpic durant milers d'anys. En els últims 200 anys, grans transicions socials en el camp de la indústria i l'agricultura han comportat un creixement exponencial de la població a les ciutats i un èxode rural, i tot plegat ha derivat a canvis radicals en el paisatge.

Avui dia, el desenvolupament econòmic i urbanístic en aquestes àrees rurals no té en compte els paisatges històrics o futurs ni el risc d'incendi als quals poden fer front. Aquesta manca de planificació ha comportat que les polítiques tradicionals de gestió d'incendis siguin reactives, i s'hagin centrat en incrementar el recursos destinats a l'extinció i la resposta a situacions d'emergència, deixant de banda les tasques preventives destinades al tractament de la massa forestal (encara que això està canviant). En aquest context s'afegeix el canvi climàtic que està generant condicions climàtiques més susceptibles als grans incendis, i ja ha provocat alguns escenaris de foc que desborden la capacitat de resposta a emergències i posen en perill vides humanes i ecosistemes naturals.

Davant d'aquest escenari, cal un replantejament profund sobre la nostra relació amb el foc, considerant-lo com a un element natural que forma part dels ecosistemes mediterranis, i interpel·lant a diversos actors del territori a prendre acció: personal operatiu, investigadors, gestors del territori, així com la societat en general per generar una societat i uns paisatges adaptats al risc d'incendi present i futur.

En un món globalitzat, la ràpida evolució de factors climàtics i socioeconòmics plantegen moltes incerteses, però això no pot significar un topall perquè passem a l'acció.

Recerca

Per fer front a tots aquests reptes, estic desenvolupant un projecte de recerca transdisciplinària centrat en estratègies d'adaptació i "*learning by doing*" (aprendre fent) amb comunitats rurals i semirurals de diversos indrets mediterranis (a Catalunya, Pirineus Orientals a França, i la Regió de Toscana a Itàlia), amb l'objectiu final de crear societats més resilientes als incendis forestals. La meua recerca analitzarà com fer que les comunitats se sentin participants de la gestió del risc d'incendi i aconseguir generar models participatius sostenibles que s'arrelin a la comunitat i generin un impacte a mitjà i llarg termini. Per tal que aquesta recerca esdevingui rellevant, cal fomentar mecanismes de participació i de coproducció d'iniciatives amb la població local, la qual cosa és clau per a respondre a les següents preguntes:

1. Cada comunitat rural té un context social concret (incl. demografia, economia, ecologia). Poden aquests contextos ajudar a definir "vies" d'adaptació als incendis més freqüents i el canvi climàtic a nivell local que contribueixin a reduir riscos?
2. Què podem aprendre de les experiències de gestió adaptativa de l'aigua i risc d'inundacions per definir vies de gestió adaptativa del foc?
3. Com es pot capitalitzar els coneixements i experiències locals per incorporar-les a les pràctiques de la gestió d'incendis?
4. De quina manera les eina de comunicació poden contribuir a crear un entorn d'aprenentatge col·laboratiu al voltant de la gestió adaptativa als incendis forestals?

Benvolguda/t interessada/t,

Soc la Kathleen Uyttewaal, doctorant en el projecte EU H2020 PyroLife ITN i membre de l'equip tècnic de la Fundació Pau Costa.

Criada en una família francesa-californiana en una petita ciutat a la costa central de Califòrnia, sempre he tingut una passió per l'agricultura sostenible. Al llarg de la meua vida, he estat testimoni de l'impacte del canvi climàtic (i concretament de fenòmens extrems derivats com els incendis) impactant a moltes persones que estimo així com formes de vida rural. Però val a dir que també he estat testimoni de moments inspiradors: la gent s'aplega en comunitat per a cuidar-se mútuament, cuidar el seu territori, i prendre decisions per a adaptar-se als reptes i les amenaces del present.

Molts científics (ecòlegs, científics d'incendis, geògrafs, etc.) han desenvolupat un coneixement molt madur en relació als canvis del paisatge en les àrees mediterrànies, i en aquest sentit hi ha molts models i prediccions per al futur que tenen un fort component tècnic pel que fa a la gestió territorial i en particular al risc d'incendis. Encara així, hem d'entendre millor com integrar la part social a aquests coneixements, perquè d'alguna forma la gestió dels incendis i el territori ens involucra a tots.

QUÈ estic preguntant?

El meu objectiu és entendre millor els interessos i les necessitats de determinades comunitats locals com a indicadors de la seva resposta als incendis forestals. Sense entendre això resulta difícil formular mesures d'adaptació als incendis i arribar a prevenir-los o mitigar-ne els impactes. D'aquesta manera, necessito establir contacte amb comunitats rurals de diversos països mediterranis, obtenir més informació sobre els seus canvis demogràfics, les interaccions existents entre la comunitat amb el coneixement científic i tècnic, les xarxes informals o les interaccions de suport entre els residents i el coneixement local. Això em permetrà definir marcs desitjables d'adaptació als incendis forestals i al canvi climàtic.

AMB QUI co-desenvolupar aquesta recerca?

Aquesta primera fase de recerca pretén entendre les perspectives dels principals responsables de la presa de decisions: personal de les administracions locals, gestors del territori, gestors d'incendis i propietaris de terres.

Les següents fases de recerca pretenen desenvolupar tallers i grups de discussió incorporant altres actors, com ara ONGs del tercer sector, associacions d'agricultors, associacions de veïns/propietaris de finques rústiques, població immigrant, propietaris de segones residències, entre d'altres.

ON estic buscant?

Comunitats rurals i semi-rurals mediterrànies a Catalunya, el sud de França i la regió de Toscana. Cada lloc ha experimentat l'abandó rural en el segle XX, el creixement industrial, l'augment de la superfície forestal i els nous patrons d'ocupació massiva del territori a través del turisme i les segones residències. Cadascun té vulnerabilitats i oportunitats en el marc del canvi climàtic.

QUAN serà?

La primera fase de la recerca es desenvoluparà entre els mesos de juny, juliol i agost de 2021. Les properes fases es desenvoluparan del 2021 al 2023.

PER QUÈ?

La millor comprensió dels contextos socials locals i de com aquesta informació servirà com a indicadora de les capacitats adaptatives als incendis forestals contribuirà a assolir una planificació a nivell de comunitat més eficaç i inclusiva per fer front als incendis forestals i obrir camí perquè la recerca transdisciplinària s'adopti com a una eina d'acció participativa.

La seva perspectiva importa en la recerca, la política i les accions diàries, si vostè sent que sap molt sobre el foc o no: Serà un honor compartir una conversa/entrevista amb vostè i les xarxes locals relacionades per a entendre millor les seves perspectives.

COM es farà?

Per recollir aquesta informació es realitzaran entrevistes semiestructurades. Les entrevistes es gravaran a través d'una gravadora d'àudio i seran transcrites per la investigadora. Com a conseqüència de les restriccions de COVID-19, també es pot plantejar concertar una vídeo-trucada o una trucada telefònica. Tota la informació dels participants serà confidencial i es mantindrà anònima dintre del marc de l'estudi, de conformitat amb el Reglament general de protecció de dades de la Unió Europea.

Les entrevistes poden durar entre 1 i 2 hores, depenent del temps i els interessos de l'entrevistat. Es preveuen futurs tallers a Catalunya a partir de 2021-2023 amb les parts interessades, amb possibilitat de dissenyar models replicables en altres territoris.

Per a obtenir més informació sobre el projecte, els objectius de la recerca i les organitzacions associades, utilitzi els següents enllaços:

[PyroLife Innovative Training Network](#)

[Pau Costa Foundation](#)

[Wageningen Institute for Environment & Climate Research](#)

Informació DE CONTACTE:

Kathleen Uyttewaal

PhD Candidate

kauyttewaal@paucofound.org

+34 633 124 109

[LinkedIn](#)

Twitter: @KatUytt

*Gràcies pel seu interès, i espero
compartir una conversa amb vostè!*

